

Merkittävin maanmittausalaa koskeva lainsäädännöllinen uudistus on 1.1.1958 voimaan tulleen yleisistä teistä annetun lain (254/1954) kumoutuminen, kun uutta maantielakia, MTL, (503/2005) alettiin soveltaa 1.1.2006 alkaen. Samalla kumottiin oikeudesta entiseen tiealueeseen annettu laki (245/1954), jonka säännöksiä vastaavat säännökset sisältyvät uuteen MTL 6 lukuun. Tiealueen rajaamista ja tiekorvauksia koskevaa maanmittaustoimitusta eli yleistietoimitusta kutsutaan uuden MTL 53 §:n mukaan maantietoimitukseksi. MTL:n säätämisen lisäksi maankäyttö- ja rakennuslakia, etuostolakia ja maa-ainelakia on muutettu. Lisäksi on annettu kiinteistötoimitusmaksuista uusi VN:n asetus, joka on voimassa 1.5.2005–31.5.2007.

Laki yleisistä teistä korvautuu maantielaila 2006 alusta

– Maantielaki (503/2005).

Voimaan 1.1.2006. (ks. HE 17/2004 vp.) MTL:lla kumotaan mainitusta ajankohdasta lukien laki yleisistä teistä, laki oikeudesta entiseen tiealueeseen sekä YITL:n voimaanpanosta annettu laki. MTL sisältää säännöksiä maantien suunnittelusta, kunnossapidosta, tieliittymistä sekä maantien ulkopuolisia alueita koskevista maankäyttörajoituksista. Maantietoimituksesta (aikaisemmin yleistietoimitus) sekä yleisemmin alueiden hankkimisesta ja korvauksista on säännökset MTL 5 luvussa. Lisäksi MTL:ssä on säännöksiä maantien lakkaamisesta sekä muutoksenhausta tiesuunnitelmaan. Maantietoimitus voidaan käsitellä MTL 62 §:n mukaisesti kahtena toimituksena, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi esim. korvausten maksamisen nopeuttamiseksi. Maantien lakatessa ja muuttuessa yksityiseksi tieksi Tiehallinto tienpitoviranomaisena vastaa MTL 93 § 3 mom mukaan ”ylimenokaute-na” yksityistien kunnossapidosta. Uutuutena on, että tiealueet pääsääntöisesti hankitaan omistusoikeudella (MTL 57 § 2 mom). Maantielain mukainen tieoikeus perustetaan MTL 58 §:n mukaan esim. tie ylittäessä tai alittaessa rautatieviranomaisen ylläpitämän rautatien taikka tien kulkiessa muutoin sillalla, tunnelissa, padolla, kannella tai alueella, jonka ylä- tai alapuolelle on oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu rakentamista. Tiekorvaukset arvioidaan haltuunottohetken arvon perusteella. Yleisen hintatason nousu haltuunoton ja korvauksen määräämishetken välillä on kuitenkin otettava huomioon (MTL 76 §). 10 euron tai sen alle jääviä korvauksia ei tarvitse maksaa tai tallettaa (MTL 83 §). Korke (6 %) korvaukselle las-

ketaan alkavaksi haltuunotosta ja MTL 75 §:n mukaisessa rajaamistoimituksessa loppukokouksesta lukien.

Maantien suunnitteluun liittyvän muutoksenhaun osalta (ks. MTL 106 §) on säädetty, että MTL 18 §:n mukaiseen yleissuunnitelmaan ei saa hakea muutosta, jos maantien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisesti oikeusvaikutteisessa kaavassa. Lisäksi tiesuunnitelmaan (ks. MTL 21 §) ei saa hakea muutosta, jos maantien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisessa yleissuunnitelmassa.

Samassa yhteydessä MTL:n kanssa on muutettu KRL 2 §:ää (505/2005) koskien kiinteistöjen ohella rekisteröitäviä muita rekisteriyksiköitä.

– Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (504/2005).

Voimaan MTL:n kanssa samaan aikaan vuoden 2006 alusta. MRL 86a, 93 ja 179 §:n muutokset ja lisäykset koskevat asemakaavan mukaisia katualueita. Kaduksi muuttuva maantie siirtyy korvauksetta kunnan omistukseen. MRL 9, 23 ja 63 § on myös muutettu jo 1.6.2005 lukien (202/2005) liittyen kaavan yhteiskunnallisten, ympäristöllisten yms. vaikutusten selvittämiseen ja kaavoituksen osallistumis- ja arviointimenettelyyn.

– VN:n asetus maankäyttö- ja rakennusasetuksen muuttamisesta (348/2005).

Voimaan 1.6.2005. Muutokset koskevat maakunta-, yleis- ja asemakaavojen selostuksen sisältöä, ympäristövaikutusten selvittelyä sekä säännöksiä vuorovaikutuksesta kaavoituksessa.

– Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005).

Voimaan 1.6.2005. Samalla on muutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 24 §:ää (201/2005).

– Laki etuostolain muuttamisesta (471/2005).

Voimaan 1.8.2005. Kunnan päättäessä käyttää etuosto-oikeutta on päätöksestä ilmoitettava hallintolain (434/2003) mukaisesti ostajalle ja myyjälle. Lisäksi asiasta on tiedotettava kirjaamisviranomaiselle merkinnän tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Kunnan päätökseen EOL 9 §:n mukaan saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta valittamalla (EOL 22 §).

– MMM:n asetukset kiinteistötoimitusmaksusta (256/2005) ja maanmittauslaitoksen maksuista (257/2005).

Voimassa 1.5.2005–31.5.2007. Esim. 0,1–1 ha:n kiinteistön lohkominen maksaa 420 euroa.

– MMM:n asetukset KTJ:n suoritteista ja tietopalvelusta perittävistä maksuista (278/2005) ja KTJ:n tulojen jakamisesta (280/2005).

Voimassa 1.6.2005–31.5.2006. Esim. lainhuutorekisteriote maksaa 3 euroa ja rasisitustodistus 11,25 euroa suorakäytössä. KTJ:n tulojen jaoksi on vahvistettu: MML 49,5 %, OM 32,8 % ja kiinteistörekisteriä pitävät kunnat 17,7 %.

– MMM:n asetus Geodeettisen laitoksen suoritteista perittävistä maksuista (470/2005).

Voimassa 1.7.2005–31.12.2008.

– VN:n asetus KML 67 §:n muuttamisesta annetun lain (333/1999) voimaantulosta (1394/2004).

Asetuksen mukaan KML 67 §:n 1 mom 3 kohta tuli voimaan 2005 vuoden alusta. Uusjako voidaan toimittaa, jos sillä

- voidaan edistää maatilatalouden kehittämismisrahastosta annetun lain (657/1996) tarkoituksiin hankitun alueen käyttämistä.
- **Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta (252/2005).**
Voimaan 1.5.2005. Laajahko uudistus, joka koskee mm. lupamenettelyä ja muutoksenhakua. Samalla on muutettu ympäristölupavirastosta annettua lakia (254/2005). Uuden vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) yhteydessä on ympäristönsuojelulakia muutettu mm. kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskien (1300/2004). Molemmat lait tulivat voimaan 31.12.2004. Samalla on muutettu vesilain 2 ja 16 lukuja (1301/2004). Ks. myös VN:n asetus vesienhoitoalueista (1303/2004).
  - **Laki maa-aineslain muuttamisesta (462/2005).**
Voimaan 1.7.2005. Muutokset koskevat mm. maa-aineslupamenettelyä ja kuulemista sekä päätöksen julkipanoa ja muutoksenhakua.
  - **Laki vesihuoltolain 16 §:n muuttamisesta (54/2005).**
Voimaan 14.2.2005.
  - **Laki luonnonsuojelulain 36 §:n muuttamisesta (506/2005).**
Koskee jokamiehen oikeuden käyttämisen kieltäviä kieltotauluja, joita ei saa asettaa ilman lakiin nojautuvaa perustetta. MTL 52 § (503/2005) puolestaan koskee tienvarsimainontaa ja -ilmoittelua, joka on pääsääntöisesti kielletty ilman tienpitöviranomaisen lupaa.
  - **Laki Metsähallituksesta (1378/2004).**
Voimaan 2005 alusta. Samalla on annettu VN:n asetukset Metsähallituksesta (1380/2004) sekä metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (1381/2004). MMM:n asetus vuoden 2005 metsänhoitomaksun perusteesta tulee voimaan 1.1.2006, ja sen mukaan vuosien 2001–2003 puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettinen keskiarvo on 30,78 euroa. (375/2005)
  - **Ympäristöministeriön työjärjestys (366/2005).**
Tullut voimaan 1.6.2005 ja sisältää 52 §:ää.
  - **VN:n asetus OM:stä annetun VN:n asetuksen muuttamisesta (130/2005).**
Asetus tuli voimaan 1.4.2005 ja oikeusministeriön työjärjestys (177/2005) tuli voimaan samana päivänä.
  - **Laki maistraattien eräistä henkilörekistereistä (57/2005).**
Koskee mm. avioehtoasioiden rekisteriä ja lahjoitusasioiden rekisteriä ja tuli voimaan 1.5.2005. VN:n asetukset väestötietolain (224/2005) ja väestötietoasetuksen muuttamisesta (258/2005) koskevat ulkomalaisen rekisteröintiä väestötietojärjestelmään ja tulivat voimaan 1.5.2005.
  - **Laki kuolleeksi julistamisesta (127/2005).**
Voimaan 9.3.2005, 31 §:ää, kumosi vanhan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (15/1901). Kuolleeksi julistaminen voi tapahtua tuomioistuimen (2 luku), esim. onnettomuudet, tai maistraatin päätöksellä (3 luku) maistraatin selviytyksen perusteella, esim. kun 100 vuotta on kulunut henkilön syntymästä (ks. tarkemmin 12 ja 15 §).
  - **VM:n asetus peruskoron vahvistamisesta (367/2005).**
Voimaan 14.6.2005, jonka mukaan peruskorko on 2,25 %/vuosi 1.7.2005–31.12.2005. Suomen Pankin ilmoituksen mukaan viitekorko on 2,5 % ja viivästyskorko 9,5 %/vuosi 1.7.2005–31.12.2005 (502/2005). SP:n ilmoituksen 1426/2004 mukaan vastaavat korot olivat samat ajanjaksolla 1.1.2005–30.6.2005.
  - **Vuoden 2005 lisätalousarvio (463/2005).**
Lisätalousarvion määrärahojen päälueen 30 kohdan 70 mukaan maanmittauksen ja paikkatietojen yhteiskäytön toimintamenojen lisäys on MML:n osalta 803 000 euroa ja geodeettisen laitoksen osalta 71 000 euroa. Lisätalousarviota sovelletaan 1.7.2005 lukien.
  - **Kirjanpitolakia on muutettu (1304/2004).**
Voimaan 31.12.2004 lukien. Muutokset koskevat mm. tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä konsernitilinpäätöstä. Muuta yhteisöläinsäädäntöä on samalla muutettu (1305-1310/2005). Myös lakia julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista (JHTT) on muutettu 1.8.2005 lukien (370/2005).
  - **Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (495/2005).**
Voimaan 1.10.2005. Muutokset koskevat mm. asiakirjan antamisesta päättämistä, salassapitoa ja muutoksenhakua asiakirjasta määrätystä maksusta.
  - **Laki säädettyjen määräaikaisten laskemisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (128/2005).**
Voimaan 9.3.2005. Esim. vastauksen antaminen tuomioistuimessa tai toimituksessa on suoritettava ennen istunnon tai toimituksen päättymistä.
  - **Laki kuluttajasuojelulain muuttamisesta (29/2005).**
Voimaan 1.4.2005. Koskee mm. kulu- tusluottoja sekä rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä. Mm. kuluttajasaatavia koskee uusi laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta (28/2005), voimaan 1.5.2005.
  - **Lait ammattikorkeakoululain muuttamisesta (411/2005 ja 413/2005).**
Voimaan 1.8.2005. Uudet säännökset koskevat mm. tutkintoja, koulutusohjelmia ja opetus suunnitelmia sekä oppilaskuntia.
  - **Vuosilomalaki (162/2005).**
Uudella lailla on kumottu 1.4.2005 alkaen vanha laki (272/1973). Yhteensä 40 §:ää. Laki koskee sekä työ- että virkasuhteisia. Säännöksiä mm. vuosiloman pituudesta, vuosilomapalkasta, lomakorvauksesta ja vuosiloman antamisesta. Työnantaja määrää vuosiloman ajankohdan kuten aikaisemminkin (20 §).
  - **Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) muuttamisesta (232/2005).**
Voimaan 1.6.2005. Sisältää uusia säännöksiä mm. julkista valtaa käyttävien elinten kokoonpanosta, työnantajan velvollisuudesta edistää sukupuolten tasa-arvoa, syrjinnän kiellosta, seksuaalisesta häirinnästä työpaikalla, tasa-arvolautakunnasta ja hyvityksestä, jota voi vaatia kanteella käräjäoikeudessa.
  - **VN:n asetus huumetestien tekemisestä (218/2005).**
Voimaan 1.5.2005. Huumausainetestistä on säännelty työterveyslain 3 §:n 6a kohdassa (1383/2001). Työnantaja oikeudesta käsitellä ko. tietoja on säädetty yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2004).
  - **Laki verkkotunnuslain (228/2003) muuttamisesta (241/2005).**
Voimaan 1.3.2005. Muutettu säännöksiä koskien verkkotunnusta, verkkotunnusrekisteriä sekä viestintäviraston asiakasrekisteriä.
  - **Laki kuntajakolain (1196/1997) muuttamisesta (167/2005).**
Voimaan 1.4.2005. Säännöksiä mm. kuntien lakkaamisesta, valtionosuuksien vähenemisen korvaamisesta sekä investointi- ja kehittämishankkeiden tuesta.
  - **Kuntajaotuksen muutoksia ja uusia kansallispuistoja:**
    - VN:n päätös 406/2005 Rovaniemen kaupungin ja maalaiskunnan lakkaaminen ja uuden Rovaniemen kunnan perustaminen 2006 alusta
    - SisMin:n päätös 280/2005 kuntajaon muuttamisesta Parikkalan ja Kesälahden kuntien välillä 2006 alusta
    - Laki Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta (1430/2004) 1.2.2005 lukien
    - Laki Pyhä-Luoston kansallispuistosta (76/2005) 1.3.2005 lukien
    - Lait Liesjärven (51/2005), Helvetinjärven (52/2005) ja Seitsemisen (53/2005) kansallispuistojen laajentamisesta 1.3.2005 lukien.

Markku Markkula